

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 7.

V Ljubljani, v torek 10. januarija 1899.

Letnik XXVII.

Neuspešnost politike Vatikanske?

Iz Rima, 7. jan.

Kje so oni časi, ko se je Crispi v svojih javnih govorih bahal, kako rase vpliv in veljava vatikanske stolice, odkar je zedinjena Italija vzela papežu svetno last, ter sebi in svojim somišljenikom pripisoval zato vse zasluge!

Sedaj so nasprotniki rimske stolice drugega mnenja. Papež je namreč vstrajal pri svojih izjavah in se neče kar nič hvaležnega kazati vstaviteljem zedinjene Italije. Zaradi tega pa se je v glavah teh rimskih nasiljencev stanje vatikanske stolice kar čez noč spremenilo. Namestu bahanja vlada sedaj v teh krogih sovraštvo in zavist. Zadnje dni so namreč z ozirom na papežev božični govor razni tako zvani zmerni liberalni listi kakor Fanfulla, Opinione liberale objavljali dolge članke govoreče o neuspešnosti papeževe politike. V teh člankih naravnost ne napadajo papeža, najbrž zato, da se s tem večjo silo zadirajo v njegovega državnega tajnika kardinala Rampollo. Temu očitajo, da je papež po njegovem vplivanju spremenil svoje novi Italiji prijazno stališče ter stopil proti njej v strogo nasprotje. Kazen zato baje ni izostala. V Vatikanu so prevladali francoski vplivi in nasledek tega je zamera pri Nemčiji, toda ker ta politika tudi ni mogla zadovoljiti vseh raznih, čestokrat si zelo nasprotujočih smerij mej francoskimi katoliki, tudi v Franciji ni več nobenega navdušenja za Vatikan. Dokaz zato je, da sta Nemčija in Francija odpoklicali svoja dosedanja zastopnika pri Vatikanu ter ju nadomestili z novima.

Kedor pa stvar pogleda v luči resnice, spozna, da je to le dokazovanje brez razlogov. Nemški poslanik Bülow je že preje prosil za vpokojenje, preden je prišlo na dan ono nesoglasje Vatikana

z Nemčijo zaradi pokroviteljstva nad katoličani na vzhodu. Sicer so se liberalni italijanski in nemški listi res trudili na vse pretege, da bi ohladili prijazne razmere mej Vatikanom in Nemčijo, toda to se jim ni posrečilo. Nemčija vodi preveč realno politiko, da bi šla na led liberalnim časnikarjem, ona dobro ve, da uprav v tem hipu, ko snuje velike načrte na vzhodu, treba ji, da živi z Vatikanom v najlepšem diplomatskem soglasju.

Prav iz podobnih razlogov je tudi Francija dosedanjega poslanika Poubelle namestila z novim Nisardom. Že iz tega, da je Nisard že ugleden francoski diplomat, sledi, da je Franciji mnogo na ohranitvi prijaznih razmer z Vatikanom.

Ti spremembi v poslaniškem osebju pri Vatikanu toraj nista noben dokaz zato, da bi bila politika papeževa brezuspešna. Nasproti pa moramo reči, da so veliki njeni uspehi, ako pomislimo, da Vatikan živi v prijaznih odnosih z vsemi vnanjimi državami, dasi si v teh interesi katolikov čestokrat nasprotujejo.

Povodom novega leta so papežu iskreno čestitali vladarji raznih držav. Posebe je treba omeniti, da se je drugim vladarjem letos prvokrat pridružil tudi ruski car, ki je v posebnem lastno-ročnem pismu izražal čutila posebnega spoštovanja do papeža. Vladarji umevajo vedno bolj, da vladar vatikanski je oni, čegar vlada je najtrdnejša ter zmožna vtrjevati prestole tudi drugim vladarjem.

Ako papež in z njim cerkev dobivata vedno več veljave sredi sveta, kateremu vlada materijalizem in z njim surova sila, je to dokaz, da svet v papežu vidi večlovečenje prava in vzvišenost duha nad materijo.

Res je, da papež nima na razpolago topov, s katerimi bi branil pravice, ki jih zastopa, toda topovi kot izraz surove sile v zgodovini člove-

veštva ne morejo imeti konečne, odločilne besede. Človeštvo že po svoji naravi se ne more vkloniti za stalno surovi sili kot načelu. Mi uprav v sedanjih dneh vidimo, da svet sam, da njegovi vladarji vedno bolj spoznavajo, da surova sila ne bo donesla človeštvu boljših časov, zato se odvrčajo od militarizma, ki je svetu donesel toliko gorja, ter najplemenitejši mej njimi kličejo po miru ter napovedujejo v ta namen velevažna posvetovanja. Npravna veličina je ona sila, pred katero se mora klanjati tudi sedanji svet.

In to je tudi značaj vatikanske politike. Papežu se pri tem ne gre v prvi vrsti za uspeh ali neuspeh, pred vsem in prvo se ravna le za pravo in za pravice. S tega stališča motri Vatikan vse politične dogodke širom sveta in na tem stališču vsikdar trdno stoječ vpravna svoje razmere do raznih drugih držav. Vatikan ne prisega na načelo politike uspehov, marveč deluje po navodilih svojega božjega voditelja le v skupni blagor človeštva, služeč resnici in pravici, ki sta vresničeni v krščanstvu zmožni osrečevati človeštvo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. januarija.

Prva seja državnega zbora po novem letu vrši se, kot smo že poročali in kakor javlja današnji dunajski uradni list, danes teden dne 17. t. m. Objavljeni dnevni red za to sejo poslanske zbornice je zelo mnogovrsten. Kot prva točka se nahaja poročilo legitimacijskega odseka o dopolnilnih volitvah, nadalje prvo branje predloge o vojaških novicah za leto 1899; prvo branje vladne predloge o proglasitvi izjemnega stanja v 33 galških okrajih; prvo branje predloge o odpravi porotnih sodišč za sodnije v Jaslu, Novem Sandecu in Tarnovu; predlog poslanca Türka in to-

LISTEK.

Iz predalov suhoparnega številkarja.

(Dalje.)

»Na podlagi tega izmerjenja predlagajo sedaj prijatelji trgovcev v parlamentu železnico. Tu naj bi se v vroči duševni bitki odločila usoda Stephensonove ideje. Po številu so nasprotniki v večini, vendar se posreči prijateljem, da tudi Stephenson pokličejo v zbornico 25. aprila l. 1826, kajti njegovo lastno vedenje bi utegnilo še največ odločiti.

»Sedaj vele Stephensonu, naj govori o svoji lokomotivi. Toda komaj izgovori prve stavke, že se jamejo mnogi glasno smejeti. Njegovo narečje je osorno in nenavadno je njegovo priprosto, neprisiljeno govorjenje v teh prostorih, kjer si je zgovornost postavila svoj prestol. — A Stephenson premaga tudi to zapreko. Jasno, kakor vidi stvar pred seboj, nadaljuje svoj govor brez ozira na zaničevanje in smeh. Pravi vihar pa nastane, ko jim začne govoriti o hitrosti lokomotive. Tudi mnogi prijatelji majo z glavo in si šepčejo na uho, da ni zdrave pameti. Že nekdo predlaga, naj

se vsa stvar kot norčeva misel več ne razpravlja, vendar puste, naj ga nek spreten mehanik Alderson sam pobija in popolno vniči.

»Gospod Alderson jame:

»Recimo, mašina teče res tako hitro, kakor se bahate, ali bi ne jemal zračni tlak sape vsakemu, ki bi bil na mašini?»

Stephenson: »Ali jemlje zrak ptiču sapo? In vendar leti še mnogo hitreje, nego teče lokomotiva!»

Alderson: »Da, toda ljudje niso ptiči! Če bi pa pri taki hitrosti kolesa skočila iz tirov, kaj potem?»

Stephenson: »To se ne more zgoditi, ker so kolesa vtrjena v tirih od znotraj!»

Ald.: »To ni mogoče, kajti če bi bila kolesa v tire vtrjena, bilo bi drgnjenje tako veliko, da bi se morala pri basniški hitrosti Vaši stopiti kolesa in tiri.»

Steph.: »Jaz sem doslej napravil 16 lokomotiv in prva opravlja še danes svojo službo baš tako, kakor pred 10 leti; stopila pa se niso ni kolesa ni tiri.»

Ald.: »Mašine, ki so bile doslej v rabi, pa tudi gredo tako počasi, kakor staro kljuse; one ne delajo tega, kar tukaj obetate. Sicer pa le re-

cimo, da je hitrost lokomotive resnična, kako neznanosko močni bi morali biti tiri, da bi držali skoro poldrugsto stotov, ki se premikajo po njih 2—3, ali kakor častiti g. Steph. na res brezumen način zatrjuje, 4—5 milj hitro v uri. Prosim torej pogumnega izumitelja, naj nam sedaj vendar naznani s številkami razmerje, v katerem se tlak take teže povečuje s hitrostjo.»

Steph.: »Napačno je, ako mislite, da hitrejša vožnja provzročuje tudi večji tlak na tiri!»

Ald.: »To je lahko reči — a dokažite!»

Steph.: Precej! — Drsalec drči čez tanjko skorjo ledu; gotovo pa je, da se udere, ako stoji mirno. Isto tako je z lokomotivo.»

Ald.: »Gospoda moja, Vi vidite, povsodi ničevi primeri in ni nikjer dobrega dokaza! — Še nekaj. Ako bi stala na tiru lokomotiva na poti krava, ali ni to zelo hudo?»

Steph.: »Da, zelo hudo — za kravo!»

Vsi se smejejo in za danes je izpraševanju konec.

»A ta izpit nadaljujejo drugi dan in skušajo Stephensona še bolj ugnati v kozji rog. To tem bolj, ker so si morali priznati celo neprijatelji njegovi, da nikakor ni tako neumen, kakoršnega so si mislili.

varišev na zatožbo pravosodnega ministra Ruberja; predlog poslanca Schönererja in sodrugov na zatožbo ministrov grofa Thuna, barona Dipaulija, Ruberja in bivšega ministra dr. Baerenreutherja, nadalje poročilo veterinarskega odseka, poročilo budgetnega odseka, konečno prvo branje vladne predloge o uvedbi novega davka na sladkor ter vladna predloga o zavarovanju poštnih in brzojavnih uslužbencev proti nezgodam. Dnevni red prihodnje seje je toraj res zelo mnogovrsten, toda gotovo je, da ne bo rešen niti v prvem tednu državnozbornskega zasedanja. Burne obstrukcije sicer ne pričakuje niti vlada, niti zbornična večina, a pričakovati je »stvarne« obstrukcije, ki je dosedaj z ne majhnim vspehom zavlačevala razprave v zbornici. Listi poročajo, da bo grof Thun zopet poskusil svojo srečo s pogajanjem mej zastopniki obeh čeških narodnostij in deloval na to, da se kakor na Moravskem tudi za Česko izvoli stalni upravni odbor, ki naj skuša zblížati nasprotne si elemente. Nade na kak vspeh seveda ne more imeti nobene, ker Nemci ne kažejo prav nikake resne volje za spravo, marveč bodo že v prvi seji z raznimi budalostmi skušali dokazati, da jim je samo za nadvlado v Avstriji. — Razni klubi se snidejo v ponedeljek 16. t. m.

Preosnova ljudskega šolstva na Nižje-Avstrijskem. Pred nekaj dnevi je deželni odbor nižje-avstrijski izdelal načrt za nekako, posebno dejanjskim potrebam na deželi ustrezajočo preosnovo ljudskega šolstva. Velika večina prebivalstva je bila s takim načrtom zadovoljna, le učiteljstvo je bilo skrajno neprijazno temu „klerikalnemu, nazadnjaškemu“ podjetju. Toda proti pričakovanju raznovrstnih „prosvitljencev“ oglasilo se je prebivalstvo znova ter doposlalo deželnemu odboru do 800 peticij, v katerih se zahteva nastopno: 1. za kmečke občine popolna sedemletna šolska dolžnost, 2. za vse šole istodoben sklep šolskega pouka in odpust učencev le koncem leta, 3. za kraje, ki so bolj oddaljeni od šole, naj se uvede podaljšani poldnevni pouk, 4. jednake učne knjige za vso Nižjo-Avstrijo, 5. pričetek šole spomladi, 6. učiteljem naj se da pravica, da smejo vporabljati tudi zmerno telesno kazen in 7. ustanove naj se kmečke nadaljevalne šole ter se uvede na teh nedeljski in zimski pouk. Proti tem zahtevam prebivalstva vprizarja sedaj učiteljstvo brezobziren boj ter na shodih in v resolucijah dokazuje, da so take spremembe ljudsko-šolskega zakona v dobi splošne prosvitljenosti popolnem nedopustne. Vkljub tolikemu rogoviljenju pa je nade, da prodre vsaj z nekaterimi zahtevami kmet-davkoplačevalec.

V ogerski poslanski zbornici vrši se te dni boj za življenje in smrt mej vlado in opozicijskimi strankami. Borba na videz sicer ni ljuta, kajti vrše se le dogovori oziroma pogajanja mej ministri Banffyjem, Fejervaryjem in Lukacssem na jedni ter zastopnikom desidentov in opozicijskih zastopnikov na drugi strani, toda pritisek od vladne strani je jako velik in ne manjša tudi odločnost pooblaščenih zastopnikov. Takoj po po-

»Posebno so ga hoteli spraviti v zadrego s sledečim vprašanjem, katero mu da g. Alderson: »Vi ste svojo mašino tudi s tem priporočali, da baje ne bo treba več toliko konj za prevažanje blaga. Ali ste pa tudi pomislili, kaj ima pomeniti to? Po zadnji natančni štetvi treba v Angliji en milijon konj za prevažanje oseb in blaga. Torej pomislite, gospoda moja, koliko tisoč ljudij živi konjarstvo. Dalje: koliko najemnikov si pridobiva najemščino samo s tem, da sejejo oves, kar bi seveda jenjalo, ako izginejo konji; kako neznansko število hlapcev in voznikov bi pahnili v gotovo revščino. Recimo torej, dragi moj Stephenson, Vaša misel s parnim vozom bi se dala izvršiti, vendar bi bila ta le v revščino in pogubo človeštva!«

»Skoro vsi pritrjujejo govorniku, samo neki loy se za Stephensona potegne rekoč: »Vse te opazke so uničene popolnoma, ako pomislimo to: Da se vzdržuje konj, treba je zemlje, katera živi poprečno osem ljudij. Ako torej izpodrine parni voz oni milijon konj, pridobljeno boče toliko zemlje za žito in zelenjavo, da se bo lahko živilo osem milijonov ljudij. Gospoda moja, ali nito velik blagoslov vsi deželi?«

(Dalje sledi.)

vratku z Dunaja je obiskal Banffyja vodja Tisza, ki je že težko čakal na vspeh dunajskih posvetovanj ter je znova podkrepil svojega varovanca, naj se ne uda protisili. In res kaže baron Banffy bolj odločno ko poprej, da še ne mara iti in da hoče vse preje poskusiti, nego umakniti se terorizmu. To je baje tudi vladarjeva želja. Neki budimpeštanski list izjavlja, da se je vladar v nekem pogovoru izjavil, da ne mara žrtvovati Banffyja volji manjšine, kakor je to storil s kabinetom Khuen Hedervary na željo večine.

Demistija predsednika francoskega kasacijskega dvora. Poslednji dan pred otvoritvijo francoskega parlamenta iznenadila je vse francoske kroge vest o nepričakovanem odstopu predsednika civilne zbornice pri francoskem kasacijskem dvoru, Quesnay de Beaurepaire po imenu. Demisijoniral je predsednik vsled tega, ker je nastalo nesporazumljenje mej njim in ostalima predsednikoma kasacijskega dvora ter pravosodnim ministrom. V listu »Echo de Pariz« navaja odstopivši predsednik Quesnay mnogovrstne in deloma zelo težke obtožbe proti raznim sodnikom, ki se posebno v zadnjem času trudijo, kako bi dokazali Dreyfusovo nedolžnost. Kot nekdanji vojak, pravi nadalje, občutil sem hudo bol, ko sem videl, kako se je kazniški oddelek kasacijskega dvora na ljubo izdajici spozabil nad armado. V Dreyfusovi aferi je opazil jednake škandalozne manevre, kakor v znani panamski aferi. — Ti in mnogi drugi precej jasni dokazi done seveda zelo neljubo na ušesa raznim Dreyfusovim prijateljem, ki so mislili, da ni več daleč čas, ko bo oproščen njih ljubljeneec na vražjem otoku. Quesnay nadalje trdi, da je vsak hip pripravljen dokazati svoje trditve, ter upa, da bo na njegovi strani vse dobro misleče, domoljubno prebivalstvo.

V Belgiji, posebno pa v glavnem mestu Bruselju, je priredila minulo nedeljo židovsko-socijalistična mešanica veliko demonstracijo proti vedno bolj napredujočemu »črnemu klerikalizmu« in antisemitizmu. Povod tem pojavom je dal tristoletni spomin na proklamacijo svobodnjaka Marx-a, ki je l. 1599 proglasil svobodo vere in vesti. Okolu njegovega spomenika se je baje nabralo do 20.000 liberalcev, radikalcev in socijalistov, samih prosvitljenih mož, ki so se navduševali za brezobziren boj »staroveškemu nazadnjaštvu«. Jednaka slavlja, seveda v manjši meri, priredili so prijatelji frimasonstva tudi po drugih krajih Belgije, toda vse se je moralo vršiti v zavesti, da taka rogoviljenja prav nič ne škodijo dobri stvari.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. januarija.

(Dopolnilna volitev.) Včeraj so kranjski veleposestniki volili poslanca za dež. zbor kranjski na mesto odstopivšega grofa E. Auersperga. Odanih je bilo 46 glasov, izvoljen je bil Anton Ulm, veleposestnik v Klevevžu na Dolenjskem. Slovenci se volitve niso udeležili.

(Osebnosti.) Finančni minister je imenoval začasnega tajnika dr. Thomanna definitivnim tajnikom pri tukajšnji finančni prokuraturi. — G. Jos. Šmuc je imenovan azistentom pri drž. železnici v Admontu. — Deželni predsednik kranjski je za 40letno zvesto službovanje priznal častne svetinje nadučitelju Jos. Mesnerju v Komendi, učitelju Zorétu v Št. Martinu, nadučitelju M. Hudaverniku v Dobrépoljah in umirovljenemu sod. slugi J. Jakliču v Kočevju. — Gosp. Jož. Dostal je prišel iz Višnje gore kot kaplan v Trnovsko župnijo v Ljubljani.

(Društvo »Pravnik«) je imelo sinoči v »Narodnem Domu« občni zbor. Predsednik dr. Ferjančič se je spominjal v svojem nagovoru smrti presvetle cesarice in cesarjeve vladarske 50letnice ter akcije za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Nato sta poročala tajnik dr. Pirc in blagajnik I. Gogola. Dohodkov je bilo 1111 gl. 32 kr., troškov 965 gl. 64 kr. V odbor so bili izvoljeni: Dr. Ferjančič, načelnik; odborniki dr. Majaron, Milčinski, Kavčnik, Polec, Gogola, dr. Pirc, dr. Foerster, dr. Babnik, dr. Hrašovec, Trnovec; revizorjema Zupančič in dr. Munda.

(Za slovensko vseučilišče) v Ljubljani izrekel se je v seji dne 29. nov. l. l. odbor občine Blato pri Pliberku na Koroškem. Temu sklepu je nasprotoval učitelj J. Pavlič od Božjega Groba ter

begal kmetske odbornike z raznimi pretvezami. Vkljuba temu se je ona izjava sklenila!

(Socijalno-demokratski ljudski shod v kazini.) Včeraj zvečer je sklicala soc. dem. stranka v kazino ljudski shod, na katerem je govoril Kristan in nek nemški gost z Dunaja o odpravi časnikaškega koleka in kolportaže. Ta shod nima prav za prav nobenega pomena prvič za to, ker je samo ob sebi umevno, da je slovensko ljudstvo za odpravo tega sramotnega in napredek ovirajočega davka, in drugič, ker ni bil shod le socijalno-demokratski, kajti udeležencev je bilo skoraj polovica krščanskih socijalistov. Socijalno-demokratska stranka se je hotela pokazati in s tem shodom le agitovati. Da je bila to le agitacija, je razvidno iz tega, ker je desnica že mnogo predlogov stavila v tem oziru in je vlada sama pripravljena odpraviti kolek. To se bo zgodilo, ne da bi bilo treba manifestirati za to. — Najvažnejše pa je za nas pri tem shodu pismo, katero je baje došlo z Notranjskega in v katerem se glasi sledeče: Z vašim počenjanjem soglašajo mnogi, o katerih niti ne mislite, ker zdaj je skoraj le pri vas še najti prave svobode. — Podpis: Liberalci z Notranjskega. — Dasi so bili na shod vabljeni vsi kranjski poslanci, ni bilo nobenega pričujočega.

(Iz Št. Petra na Krasu.) Na god sv. Treh Kraljev ob 4. uri popoldne nas je posetil g. E. Kristan na soc. demokrat. shodu v Gržinovi gostilni. Ker je Kristanu pred nedavnim časom toliko spodletelo, da ni imel komu govoriti, si je za ta dan na bolj umeten način pomagal. Razposlala so se namreč v od Št. Petra oddaljene vasi vabila, pri tem ko se doma ni za nje prav nič vedelo. Čudno se je ljudem zdelo, kaj iščejo nad dve uri oddaljeni Orehovci tukaj, ravno tako čudno, da so nekateri povpraševali, kje se bo vršil katoliški shod, o katerem seveda ni vedel nihče ničesar. Na dnevnem redu je bil: »delavski politični položaj«, to pa, kakor je že pri Kristanu navada, samo po imenu, ker škofje, duhovni, oni svet, nebesa in podobno je bil namenoma glavni predmet njegovim besedam. Povedal je sicer v poldrugo uro trajajočem govoru mnogo primerne, toda z nesramnim zaničevanjem verskih zadev je vsaki stavek spodbil popolno. Dostaviti k govoru Kristana ni imel nihče nič, proti pa se je oglašil krščanski socijalec gosp. Val. Krašovec v tem, da predgovornika pouči, da se po cerkvah od duhovščine nikdar ne sliši ščuvanje sovraštva do bližnjega, kakor trdi on, pač pa nasprotno: bližnjega ljubi, sovraži pa le to, kar je greh. — Ker vem, dostavi govornik, da je gosp. Kristan izrekel pomoto, zato želim, da jo popravi. Na te nedolžne besede napravi g. Ebin gosp. Krašovcu dolgo in zelo lepo predpustno pridigo, kateri so se z g. Krašovcem vred vsi smejala ne vedoč, da ima zadej nastavljeno past. Ko namreč konča, povzame zopet g. Krašovec besedo: Ker g. Kristan ni preklical navedene mu pomote, zato zahtevam dokaza v tem, da mi imenuje kraj in osebo duhovnika, kateri je sovraštvo do bližnjega učil, za ta dokaz mu kot nagrado izplačam takoj desetak! Nastal je molk. Zato povzame zopet besedo in pravi: Socijalni demokratje ste taki, da govorite in hujskate, kadar je treba dokazov, pa molčite. Menda od jeze bil je g. Kristan ves iz sebe, zato skoči pokonci in očita, da se g. Krašovcu dá beseda, on pa je jedenkrat zahteval, pa je ni dobil, »še kmalu bi me bili vbili« (klic: katoliški duhovnik vas je varoval). Zahtevani dokaz naj se išče v »Slov. Narodu«, »Rud. Praporju« in tem podobnih časopisih, tam se pogosto kaj takega čita; bil je pa tudi neki duhovnik pred sodišče poklican na Dunaju. Ume se, da za take dokaze ne padajo desetaki, gospod Kristan se je pa vse jedno izrekel, da ga ne mara; podobno lisjaku, kateri je opazoval na trsu lep grozd in ko je uvidel, da je previsoko, se izrazi: te nočem, si pre-kisel. — Shod se je po tem dogodku končal, g. Kristan odšel je, kakor navadno, ne s posebno sladko božično potvico iz Št. Petra na svoj dom »študirat svoje pridige«, katere naj bi šli poslušat ne samo samouki »Krašovci«, temveč tudi drugi gospodje. G. Kristanu je potrebno potipati žilico od a do ž, da neha trositi svoje brezverstvo med katoliški verni narod, kateri zna, kar ni želeči, poplačati pridige s tem, da bo treba jahati »staro kobilu«, pa na drugi način, kakor se je g. Krašovcu pri tem shodu navajalo.

(Odlikovanje) Tukajšnjemu lekarju g. Gabr. Piccoli-ju, dvornemu založniku Njega Svetosti papeža Leona XIII. dovolila je Nj. ces. in kr. Visokost gospa prestolonaslednica vdova Štefanija, da sme imenovati v njegovem laboratoriju prirejevalne zobne kapljice »Štefanijine kapljice za zobe«.

(Nov železnični načrt.) Stefan pl. Daubachy v Zagrebu je dobil dovoljenje na jedno leto, da sme pričeti tehniške priprave za normalnotirno železnico od Kamnika čez Šmartino, Motnik, Vransko in Gomilsko do postaje Polzela-Brasloviče ob lokalni železnici Celje-Velenje.

(Iz Dragatuša.) Marsikaj zanimivega o letošnji zimi se je že čitalo v Vašem cenjenem listu. Vsemu temu bodi nameček naslednje: V župnišču dragatuškem so dobili za novo leto izvanreden »prezent«. Domača koklja je pripeljala 12 čvrstih pišk iz skednja. Nastavila si je sama in zvalila, ne da bi kdo o tem kaj vedel.

(Koroški učitelji) hočejo, da se jim povišajo plače. Šele dve leti je od tega, kar je dež. zbor uredil in povišal učiteljem plače in sedaj zopet delajo na to. V Ziljski dolini zahtevajo to povišanje zlasti — občinski odbori.

(Koroški novičar.) Še letos bodo napravili telefonično zvezo med Celovcem in Beljakom. — V Celovcu se je obesil dne 5. t. m. posestnik in gostilničar J. Porta. — Novo jednorazredno šolo so napravili v Malem Št. Vidu. Pomagal jo je zidati nemški »Schulverein«.

(Zakaj je goriški glavar odstopil?) Poročali smo že, da je grof Franc Coronini, deželni glavar goriški, odstopil, ker ni hotel biti krivičen v isti meri, kakor so zahtevali od njega framasoni v zadevi šolskega zaklada za Gorico-Gradiško. Stvar v nekaterih krogih ni še prav jasna. Italijanski listi »Corrierove« baže se hlinijo, da se je glavar z odstopom udal Slovincem, ker ni hotel ugoditi želji Italijanov, da na kak način onemogoči postavko o šolskem zakladu. Koliko je grof Coronini z odstopom koristil Slovincem, je težko še določiti, dovolj, da se je razprava o tem predlogu zavlekla, dasi ne vsa zadeva pokopala. Res je pa sledeče: Pri glavarju je bila deputacija židolahonov, ki so kategorično zahtevali od njega, da se izreče proti predlogu in da jim točno odgovori, kako se misli nastopiti nasproti vladi. Mesto vsacega odgovora Lahonom je Coronini dal ostavko in Italijani so obviseli za dolge nosove. Komu je Coronini s svojim odstopom več koristil, ali vladi, ali Italijanom, ali — šolskemu zakladu, o tem, kakor rečeno, bodo govorili bodoči dnevi. Za sedaj se moramo zadovoljiti s tem, da Italijani niso dosegli najskrajnega, kar bi radi, in to je že nekaj.

(Poštne cvečice.) S Primorskega: V dokaz, kaki »učenjaki« so pod bivšim ravnateljem Pokornem v Trstu vzpeli do nenadne višine, služi naj sledeče: Na imenovanem poštнем ravnateljstvu je poštni svetnik Garimberti, o katerem gre glas, da urejuje poštni naredbeni list in da je sotrudenik tržaškega Picola v stvarih c. kr. pošte. Ta gospod je absolviran — normalno, a je podal izkaz, da je dovršil — univerzo. V ugodnih poštних razmerah se je dvignil do poštne svetnika, do kamor ne prispejo niti pravi juristi, ki niso poljubovali roba plašču Pokornovemu. Iz tega in še mnogo tacega je razvidno, kake cvečice so se kultivirale v gnojnih gredicah bivšega ravnatelja Pokornega!

(Iz Rovinja v Gorico.) V pravdi proti Karlu Martinoliču, ki sedi na zatožni klopi radi poverjenja tujega denarja in svoječasnega hudega agitatorja proti svojim sorojakom Istre, se je izvolila goriška porota. Da se ne vrši razprava v Rovinju, to se je zgodilo vsled pritožbe dr. M. Laginje kakor zastopnika oškodovane stranke. Ali bo v Gorici kaj bolje, bomo kmalu videli.

(Italijanski župani v Trstu) Dne 15. t. mes. bodo prišli v Trst italijanski župani iz Istre, da pod vodstvom »Progressa« podpišejo protestno resolucijo zoper osnutje hrvatskega gimnazija v Pazinu. Kakor je znano, izmed teh županov ne bo nobenega iz pazinskega okraja, toraj od ondi, kjer se ima ustanoviti hrvatska gimnazija, kaj pa imajo opraviti v tej zadevi drugi istrski, odnosno lahonski župani, si je lahko misliti.

(Ogenj.) Iz Sv. Vida na Dolenjskem, 9. januarja 1899. Danes zjutraj ob 5. uri zbudil nas je »zvon nesreče«. Že dalj časa moralo je tleti v

šolski kleti, kjer so bila drva spravljena, in tako je danes ogenj bruhnil pri oknu v mali sobici, kjer je svoj čas stanoval nadučitelj Turk. Hitro smo priskočili ter udušili ogenj, tako da čez dve uri smo bili iz nevarnosti. Vendar je mnogo škode, ker je en strop pregorel, in čuvati je treba še sedaj, če ni še kaj skritega.

(»Novi list«.) S tem imenom je začel izhajati v Trstu nov slovenski list z dnem 7. jan. Izhajal bo vsako soboto, za celo leto stane 4 krone. O svojem namenu pravi list sledeče: »Program naš ni nov, ni drugačen, kakor ga imajo vsa naša vredna glasila, ki delujejo v spoznanju dobre stvari . . . Pisati hočemo v svojem listu iz naroda za narod«. List se bo trudil za slogu med Slovenci, bo prizanesljiv proti svojim, a brezobziren proti zlobi sovražnikov. Pečal se bo v prvi vrsti s primorskimi, odnosno s tržaško-istrskimi razmerami, katere zahtevajo radikalnih sredstev za uravnanje v naravne meje. List pozivlja zlasti, naj se mu poroča o gospodarskem gibanju nasprotnikov med nami, ker se hoče boriti proti potujčenju, zlasti proti požidjenju naše narodne lasti.

(V Kaščergi) v Istri je umrl 20. m. m. gospod Jernej Mogorovič, brat tamošnjega župnika č. g. Matije Mogoroviča in brat župana Antona Mogoroviča v Grdemselu. Pokojnik je bil vrla duša in odličen narodnjak. Naj počiva v miru!

(Najnovejšo delo grofa Leva Tolstoja.) Petrograjska »Niva« poroča, da prične v kratkem objavljati novo delo slavnega ruskega pisatelja Leva Tolstoja pod naslovom »Voskresenje«. V tem delu opisuje pisatelj globoki propad človeštva in njegov preporod. Poleg del »Vojska in mir« ter »Ana Karenina« je po sodbi uredništva ta spis največje delo pisateljevo.

(Prebivalstvo Rusije.) Po zadnjem šestletnem štetju je v Rusiji 129,211.114 prebivalcev. To razsežno carstvo ima 19 mest, ki štejejo nad 100.000 duš, in 35 mest, ki štejejo od 50.000 do 100.000. Največji del prebivalstva je slovanskega rodu, in sicer 75 milijonov Rusov in 9 milijonov Poljakov; dalje živi v Rusiji več milijonov Tatarov, 2 milijona židov, nad 1 milijon Armencev in nad 1 milijon Nemcev. Po veri jih je 55 milijonov pravoslavni, okoli 9 milijonov rimskih katolikov itd.

(Umetna svila.) Profesor Hummel na Yorkshire-college-u v Leedsu naznanja, da je iznašel izdelovanje umetne svile iz gelatine, ki je popolnoma jednaka naravni svili. Stroj z jednim delavcem izdela baje v enem dnevu 430.000 m. te svile, kar odgovarja produkciji 24.000 kokonov. Najbrže se bo ta svila uporabljala pomešana s pravo svilo.

Društva.

(Občni zbor društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov) se bode vršil prihodnjo nedeljo v mali dvorani »Narodnega doma« v Celji in ne v gostilni pri Radaju na Bregu, kakor se je poprej poročalo. Dnevni red tega zborovanja ima za društvo, oziroma odvetniške in notarske uradnike sploh tako važne točke, da se pričakuje vsestranska obilna udeležba. Zaradi tega je odbor naprosil slavno načelstvo narodne čitalnice v Celji, da je za zborovanje prepuštilo svoje prostore. — Zunanji člani pa se pozivljajo, da se udeležijo zborovanja, ako ni mogoče osebno, pa vsaj po pooblaščenih pismeno.

(Veselica.) Kamniški domoljubi priredé v nedeljo dne 15. prosinca l. 1899 ob pol 8. uri zvečer v gornjih prostorih kavarne (v hiši gosp. Bahovca) zabavo s petjem in godbo. Pri isti svira kamniška mestna godba. Vstopnina znaša za osebo 30 kr., za obitelj 1 gld. Dohodek namenjen je v korist »družbi sv. Cirila in Metoda«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Leskovici imela je v mesecu decembru:

sprejemkov	gld. 1010-69
in izdatkov	» 930-—
tedaj denarnega prometa	» 1940-69

Hranilnih vlog se je vložilo gld. 775-—, vzdignilo se ni nič in je stanje hranilnih vlog gld. 6237-21.

Posojil se je dalo gld. 530-—, vrnilo se je gld. 110-— in je stanje gld. 3767-—.

Naloženega denarja ima posojilnica 2400 gld. Članov ima posojilnica 35.

Posojilnica v Kranjski Gori imela je v mesecu decembru:

sprejemkov	gld. 3194-17
izdatkov pa	» 3028-94
tedaj denarnega prometa	gld. 6223-11

Hranilnih vlog se je vložilo gld. 1371-—, vzdignilo pa gld. 500-— in je stanje 41.617 gld. 20¹/₂ kr.

Posojil se je dalo gld. 1495-—, vrnilo pa gld. 250-— in je stanje gld. 39.804-02.

Naloženega denarja ima posojilnica gld. 3935-— Članov pa 149.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah imela je v mesecu decembru:

prejemkov	gld. 2787-76
in izdatkov	» 1946-11
toraj denarnega prometa	gld. 4733-87

Hranilnih vlog se je vložilo v tem času gld. 731-60, vzdignilo se je pa gld. 185-88, in je stanje gld. 27.430-32.

Posojil se je dalo gld. 200-—, vrnilo pa se je gld. 1250-— in je stanje gld. 24.018-83.

Članov ima posojilnica 112.

Darovi.

Jubilejni darovi družbi sv. Cirila in Metoda. Poslali so dalje: Podružnica za Kotmaro Ves 10 gld., katere je nabral od Mohorjanov č. g. župnik Vintar v Biljci Vesi. — G. Jakob Meško v Juršincih 9 gld. — Podružnica »Poljanska dolina« po č. g. župniku J. Ramovšu 20 gl. — Podružnica v Št. Petru na Pivki 70 gl. — Po gospej Leopoldini Šavnikovi v Kranju zbirko 30 gld. — Iz Postojine na račun g. župnika Venediga v Ormožu 20 kr. — Slavna okr. posojilnica v Krškem 5 gl. — Podružnica v Konjicah 37 gld. — Gosp. Franc Kralj iz Loke pri Mengšu 11 gld. — G. J. Perdan, veletržec in zaglagatelj Cirilskih vžigalic v Ljubljani, 100 gld. — Literarni klub v Ljutomeru 2 gld. — Ženska podružnica v Kamniku po tajnici gospodičini M. Vremšak 71 gld. — Večerni zaslužek portirja v Celju 1 gld. 10 kr. — Podružnica za Celovec in okolico po č. g. stolnem kaplanu Josip Hribarju 42 gld. 70 kr. — Slavno upravnistvo »Sloven. Lista« 5 gld. 48 kr. — Moška podružnica v Gorici po č. gosp. dr. A. Gregorčiču 16 gld. — G. Rajko Arce v Ljubljani na željo gosp. Vladimirja Jelovškega, pesnika Simfonij, 5 gld. — G. Karol Fabijani v Kranju za odkup od novoletnih voščil 50 kr. — G. Dragotin Ljudevit Vrhničan 1 gld. — Moška podružnica v Ribnici po č. gosp. kaplanu J. Volcu 26 gld. — Ženska podružnica v Kobaridu po gospej Karolini Gruntar 34 gld. 70 kr. — Gosp. Fran Lavtižar, učitelj v Kamni Gorici, 1 gld. mesečnih doneskov. — Ženska podružnica v Sežani 146 gld. 50 kr. — G. dr. K. Janežič v Voloskem za novo leto 5 gld. — Podružnica v Gorjah 20 gld. in sicer 5 gld. od ondotnih Mohorjanov, 15 gld. pa od slov. katol. polit. društva za radovljiški okraj. — Moška podružnica v Starem Trgu pri Ložu 112 gl. 20 kr. — Podružnica v Cerkljah po g. blagajniku Hočevanju 22 gld. — Slavno uredništvo »Slovenca« zbirko 6 gl. 20 kr. — Moška podružnica v Kamniku novoletnih daril 9 gld. 50 kr., in sicer je darovala vesela družba v gostilni gospoda Josipa Kende 4 gld. gg. Josip Močnik, Fr. Regally in Fran Stele po 1 gld., gg. Ivan Lorber, Ivan Mesner, Leopold Primožič, Josip Sadnikar in Božidar Žnidaršič po 50 kr. — Gosp. Fr. Rohret v Radovljici nabral v veseli družbi 2 gld. 16 kr. — Gosp. Ant. Žnidaršič iz Ilirske Bistrice poslal 8 gld. 20 kr. iz čitalnične pušice in sveto, nabrano po gld. Miciki Brinšekovi. — Iz Ribnice po č. g. Volcu 1 gld. 51 kr., daroval je g. Fran Fajdiga iz Sodražice 1 gld. in bumfarji ribniški 51 kr. — Šentjakovski Mohorjani v Ljubljani po č. J. dr. Pečjaku 6 gl. 15 kr. — Prisrčna hvala! Slovenska požrtvovalnost naj lepe sadove prinaša tudi v novem letu.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Slovanska vzajemnost. Darovali so za velikovsko in grebinjsko šolo sledeči: Gabrijela Preissova, pisateljica, 5 gld.; Ana Podlipna, soproga župana, 2 gld. 50 kr.; Karla Baumgartlova, soproga tovarnaja, 2 gld.; Maruša Neureuterovala, 3 gld.; Ružena Svobodova, pisateljica, 1 gld.; Ružena Maturcova, primadona, 1 gld.; Ana Kettnerova, operna pevka, 1 gld.; Marija Bene-

šova, 1 gld.; gospa Franzlova, 1 gld.; A. Kresslova, 2 gld.; Marija Rydrychova, 1 gld.; Luiza Šilena, soproga poslanca, 1 gld.; Marija Turkova, učiteljica, 1 gld.; Julija Fantova Kusa, 2 gld.; Angela Rivnačova (zbirka), 6 gld.; Antonija Štepanova, 50 kr.; Štefanija Šloserova, češka hišina, 50 kr.; Emilija Brožova, 4 gld.; Marija Kryžova, 50 kr.; Marija Sobotkova iz Kralj. Vinogradov, 3 gld.; Jos. Germ, akad. slikar, 1 gld.; M. U. dr. Vojteh Vitek iz Pardubic, 50 gld.; za mazurke Jožefa Jeřabka, 3 gld.; Lavrencij Pajkert, 1 gld.; Gvidon Serneć, pravnik, 2 gld.; Anton Dermota, pravnik, 1 gld.; Ivan Arh iz Rutzendorfa pri Dunaju, 5 gold.; Slovenski dijaki v Pragi, 50 kr. Skupaj 53 gold. Zbirka se bo seveda še nadaljevala.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. januarija. Današnji uradni list „Wiener Zeitg.“ objavlja cesarjev patent, s katerim se sklicuje državni zbor na 17. januarija.

Dunaj, 10. januv. Iz Budimpešte poročajo, da je baron Banffy takoj po vrnitvi z Dunaja pozval k sebi Kolomana Tiszo in nato grofa Julija Andrassyja, ki se pa sam ni hotel odzvati povabilu, marveč v sporazumu s Szilagyjem in Csakyjem. Tem trem možem je Banffy popoldne naznanil, da se v četrtek prično prava pogajanja z vodilnimi politiki in desidenti.

Gradeo, 10. januv. Nemško-nacionalni tukajšnji listi so zelo zadovoljni s stališčem, katero zavzema „Slov. Narod“ nasproti društvu „Naša straža“.

Budimpešta, 10. januarija. Listi so danes polni poročil o kompromisnih razpravah. — „Pesti Hirlap“ piše, da je liberalna stranka pripravljena ustreči zahtevam opozicije glede načina volitev in glede osebnih sprememb v ministerstvu, zahteva pa garancije, da se pravočasno rešijo vsi nagodbeni predlogi brez ozira na to, kako se rešujejo v Avstriji, predlog o kontingentu vojaških novincev, volitev zborniškega predsedstva in sprememba pravilnika.

Budimpešta, 10. januv. Mej poslanecema Rakovszky in Zeyk se je vršil dvoboj s sabljami. Oba sta neznatno ranjena in sta prišla po dvoboju v zbornico.

Budapešta, 10. januarija. Opozicijske stranke so izvolile po tri zastopnike v odsek za kompromis. — V zbornici so tudi danes na vrsti sama glasovanja po imenih.

Budimpešta, 10. januarija. Posl. Zeyk je pozval na dvoboj posl. Rakovskega. Dogovorjen je dvoboj s sabljami.

Berolin, 10. januarija. Poročil se je včeraj atašej avstro-ogerskega poslaništva Somssich s hčerjo poslanika Szögyenyja. Poročil ju je škof Hettyey iz Pečuha. Udeležil se je slovesnosti tudi cesar Viljem.

Umrli so:

8. januarija. Jakob Magister, delavec, 74 let, Opekarska cesta 18a, splošna vodenica. — Ema Ječmenik, posestnica, 50 let, Karlovska cesta 2, morbus Brighthii.

V hiralnici:

7. januarija. Elizabeta Gregorin, gostija, 80 let, ostarelost.

V bolnišnici:
6. januarija. Marijana Frantar, strežnica, 77 let, ostarelost.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas	Obs. opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm
9	9. zvečer	737.5	2.5	sl. jug	dež	
10	7. jutraj 2. popol.	736.9 736.0	1.6 3.4	sl. jug "	megla oblačno	2.4

Srednja večerajša temperatura 2.9°, norma e: -2.7°.

Vabilo

k

tretjemu občnemu zboru

„Posojilnice in hranilnice v Moravčah, registrovane zadruge z neomejeno zavezo“,

ki bode

v nedeljo, dne 22. januarija 1899,

ob 3 uri popoldne

v šolskem poslopju v Moravčah.

V s p o r e d :

1. Poročilo načelnštva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Potrjenje računa za leto 1898.
4. Spremenitev § 14, govorečega o razdelitvi dobička.
5. Volitev načelnštva.
6. Volitev nadzorništva.
7. Razni nasveti.

Moravče, dne 6. januarija 1899.

22 1—1

Načelnštvo.

Na prodaj so

trije križevi poti

jeden 95 cm. visok, velja gld. 65.—
drugi 130 cm. visok s križem in podstavkom vred, velja » 120.—
tretji 150 cm. visok, velja » 250.—
pri Fr. Toman-u, podobarju in pozlatarju v Ljubljani na Križevniškem trgu št. 1. 853 12—11

Koledar katol. tisk. društva

za leto 1899,

namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko 400 šolarjev. — Neudom stane lepo in krasno vezan gld. 1.20.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

785 10—5

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldan in od 3. do 6. ure popoldan.

Poštnega hranilničnega urada šte. 828.406.

Telefon šte. 57.

Dunajska borza.

Dne 10. januarija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 60 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 40 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 20 »
Avstrijska krona renta 4%	103 » 20 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 55 »
Ogerska krona renta 4%	97 » 90 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	939 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	359 » 60 »
London vista	120 » 45 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » 02 »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 55½ »
Italijanski bankovci	44 » 30 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dne 9. januarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	169 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 20 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 40 »
Tisine srečke 4%	138 » 30 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 25 »
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 » — »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 20 »
Prioritetne obveznice državne železnice	220 » — »
» južne železnice 3%	180 » 25 »
» južne železnice 5%	126 » — »
» dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. 75 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega radečega križa srečke, 10 gld.	20 » — »
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	86 » 75 »
St. Genois srečke, 40 gld.	85 » — »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	22 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 » 75 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3540 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	430 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	59 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	113 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	194 » — »
Trboveljska premožarska družba, 70 gld.	177 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 50 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnosti.